REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30

Scrisorî nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourî de anunciurî:

In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.

PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.

RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.

Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francî, pe şése lunî 20 fr., pe trei lunî 10 fr.
N-rii de *Dumineca* 8 francî.

Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorî.

Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banî. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 84. Braşov, Sâmbătă 15 (28) Aprilie. 1900.

Grupurile majorităţii dietale.

Vorbirăm de pregătirile ce le face actualul cabinet unguresc pentru viitórea sa acţiune, dela care va atêrna sórtea sa şi a programului sĕu. Am vĕdut cum omul nou, menit de-a fi mâna dréptă a ministrului de interne în conducerea administraţiei, dér mai ales a alegerilor viitóre dietale, a sciut sĕ-şî espună cugetările sale programatice aşa, ca sĕ nu se depărteze cu nimic de vederile şi programul şefului sĕu. Rĕmâne acum sĕ constatăm, că acele grupurî din partida actuală a guvernului, carî au cause a-se teme mai mult de-a fi delăturate, séu cel puţin fórte slăbite cu ocasiunea viitorelor alegerî, se prepară asemenea la luptă cu noul curent şi că prin urmare se va oferi încurênd ţĕrii un interesant spectacul de învălmăşelĭ între cei ce emuléză în pretenţia, că sunt singurî chemaţî a guverna în Ungaria.

Pentru ca cetitorii noştri sĕ-şî facă o ideiă mai clară cu privire la actualele grupărî în sinul partidului guvernamental, vom reda aici în conturî generale ceea-ce a scris nu demult revista politică vienesă „Zeit“ despre aceste grupărî. Espunerile amintitei reviste sunt ţinute în ton satiric umoristic. Ea vorbesce de „cele şése partide ale guvernului“, pe carî le descrie cam în modul următor.

Mai întâiŭ vine grupul Tisza, care — dice — „este cea mai vechiă dintre partidele guvernului“. Acest grup şi-a pierdut de mult posiţia dominantă în majoritate şi astădî influinţa lui este mai mult negativă, decât positivă. El nu póte crea ceva nou, ci póte numai împiedeca ceva nou.

Astădî grupul Tisza abia numĕră mai mult ca douĕ-decî şi cincî de membri, cărora le lipsesce şi şeful impunĕtor, căcî Coloman Tisza e deja prea bĕtrân şi fiiul sĕu, conte Tisza, e încă prea tinĕr. Cu tóte astea tata şi fiiul au o însuşire fórte preţiósă în viaţa politică: ei uită adecă tot, décă trebue. Sub Banffy erau cei mai neîmpăcaţî, sub Szell au devenit amicii împăcării. Fiă-care ministru-preşedinte va puté conta la grupul Tisza, décă acesta póte conta la el. O mână spală pe alta. Coloman Szell a sciut sĕ ţină până acum acest grup la distanţă; totuşî s'a apropiat mai mult de el, decât a dorit şi se va apropia încă şi mai mult, decât îi convine.

Urméză grupul lui Szilagyi. La acest grup aparţin trei-decî de deputaţî cu nume, rang şi influenţă. Dér Szilagyi se silesce a-şî înmulţi aderenţii sĕi, şi, contra obiceiului sĕu de până acum de a-şî arĕta naturalul sĕu dur, se pórtă cu multă amabilitate faţă de toţî.

Grupul Apponyi se compune din vre-o patru-decî membri în parlament, dér şeful e mai mult absent din Budapesta şi se ocupă de-ocamdată cu idealul promovării păcii universale. Cu tóte acestea aderenţii sĕi personalî s'au înmulţit de când el a întrat în partida guvernului, ér' pasivitatea lui aristocratică impune chiar şi contrarilor sĕi.

Al patrulea grup e al lui Banffy. El se compune din trei-decî de sĕrăntocî, carî sciu sigur, că la viitórele alegerî nu vor mai primi nicî un mandat. Banffy i-a scos la ivélă cu manevrele lui electorale, şi aceştî mamelucî, carî nu-şî mai pot recuceri posturile lor în provincia şi carî s'au dedat la viaţa de oraş mare, dau acum din mânî şi din picióre, murmură şi întrigéză dimpreună cu şeful lor.

Grupul Daranyi, a ministrului de agricultură, n'are mai mult decât douĕ-decî membri, carî se compun din deputaţii „liberalî“ cu veleităţî agrare, conservative şi antisemite.

Cel mai mic grup este al aderenţilor personalî ai lui Szell, şi acesta constă numai din dece membri. Dér, deşi grupul lui este cel mai mic, acésta nu însémnă, că altul ar avé mai multă influenţă în majoritate decât Szell. Din contră, în momentul, în care unul séu altul din grupurile arătate s'ar rĕsvrĕti contra lui Szell, celelalte grupurî i-ar alerga în ajutor.

Majoritatea dispune de 350 voturî, „cele şése partide guvernamentale“ însĕ, posed numai vre-o 150 voturî, căcî 200 de deputaţî ai majorităţii nu aparţin nicî unuia din grupurile amintite, nu fac nicî un fel de politică, sunt însĕ de faţă la tóte votările şi voteză tot-déuna cu guvernul. Fiă Tisza, Szapary, Wekerle, Banffy orî Szell, le este tot una; ei voteză tot-déuna cu cabinetul. Aceştia sunt renumiţii mamelucî dela Budapesta.

Pe aceştî mamelucî, al căror numĕr vor sĕ-l mai înmulţéscă în viitor şi cu noi deputaţi aşa dişî românî, revista vienesă îi descrie într'un numĕr mai nou.

Visita monarchului la Berlin. Din capitala germană se anunţă, că Majestăţii Sale monarchului nostru i-se pregătesce o strălucită primire. Sĕrbătoresc va fi mai ales momentul, când înaltul óspe va sosi la pórta Braudenburg. Aicî va fi întêmpinat de miniştri imperiului şi de ceilalţî representanţî ai autorităţilor de stat, carî nu vor fi orênduiţî sĕ fiă faţa la gara din Potsdam. Presenţî vor fi în numĕr complet representanţii oraşului. Vis-à-vis de palatul *Arnim*, vor fi ridicate douĕ tribune ocupate de familiile representanţilor comunalî. Majestatea Sa va fi salutat aicî de primarul Berlinului printr'o vorbire scurtă, după care fiica primarului va oferi înaltului óspe un buchet de florî. In deputaţiunile oficiale vor lua parte representanţii reuniunilor austro-ungare din Berlin.

Lui „*Kölnische Zeitung*“ i-se scrie, că pregătirile pentru primirea monarchului se fac cu mare zor, mai vîrtos, că numĕrul óspeţilor princiarî se îmulţesce di de di. Afară de Majestatea Sa, va sosi la Berlin şi regele Saxoniei, principele belgian Leopold şi cei mai mulţî principî domnitorî germanî; afară de aceştia principele de York. Din *Roma* se vestesce, că după o relaţiă a „Italiei militare“, principele de Neapol nu va merge la Berlin, ci eventual un alt membru al familiei domnitóre italiene.

Intêlnire de împĕraţî. Lui „Magdeburger Zeitung“ i-se comunică din Petersburg, că acum e pe deplin sigur, că împĕraţii *Wilhelm II*, *Francisc Iosif* şi *Nicolae II* se vor întêlni la finea lui Septemvre anul curent.

Religiunea născuţilor din căsĕtoriile mixte. Ministru unguresc de interne a adus dilele acestea un decis principiar relativ la religiunea celor născuţî din căsĕtoriile mixte. — Un inspector de matricule l'a întrebat pe ministru, décă a procedat corect acel matriculant, care a însemnat pe un óre care născut din tată reformat şi mamă catolică, ca aparţinênd religiunei reformate, deşi respectivul a fost botezat de un preot catolic. Ministrul a aprobat procedura matriculantului şi a adaus, că décă un preot a botezat şi înmatriculat pe vre-un individ născut din căsĕtoriă mixtă înainte de întroducerea legilor politice bisericescî, acéstă împrejurare nu determină necondiţionat religiunea la care aparţine respectivul. In privinţa acésta e decidĕtóre esclusiv religiunea părinţilor conform §-lui 12 a art. de lege 53 din 1868. Prin urmare, décă în estrasul matricular al unui nuptu-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Intunecimea totală de sóre,

ce va fi în 28 Maiŭ st. n. 1900

Inainte de tóte sunt douĕ lucrurî demne a redeştepta gândurile şi atenţiunea: *legea moralităţii în noi*, şi *cerul stelat preste noi.*

Ce este întunecimea de sóre? Care este causa ei?

De multe-orî vedem umbra unui nor, ce-l mână vênturile peste pământ, şi décă ajunge umbra acésta peste noi, ne dispare sórele, nu-l mai vedem, este acoperit de nor; dér alţî ómenî, carî nu sunt în umbra norului, vĕd sórele ca tot-déuna.

Chiar acésta se întêmplă la întunecimea de sóre, însĕ cu diferenţa, că în locul norului apucă luna între noi şi sóre şi ne acopere lumina acestuia. Arătarea (fenomenul) acesta se întêmplă numai când e lună nouă.

Décă e luna chiar între noi şi sóre şi îi acopere de tot lumina, atuncî întunecimea e *totală* şi se întunecă firmamentul de tot, ca nóptea, aşa, că se vĕd stelele pe ceriŭ. Intunecimea tot-déuna începe din partea dréptă a sórelui, fiind-că luna se mişcă dela apus spre rĕsărit.

Intunecimea totală e o apariţiune imposantă. Vedî deja la începutul întunecimei, că animalele îşî pierd firul, ca şi când ar fi uitat ce vréu, fluturii se aşédă pe pământ, pasĕrile îşî caută cuiburile, ca séra, o linişte pĕtrundĕtóre se face în jurul întreg. Intunecimea totală ţine numai puţine minute, şi odată apare o radă de lumină din partea dréptă a sórelui şi tot ce are viéţă simte o bucuriă mântuitóre.

Sĕ ne aducem aminte érăşî de umbra norului, ca sĕ înţelegem, că întunecime totală numai pe o parte fórte mică a suprafeţei pământului se arată; acei ómenî, carî sunt pe la marginea umbrei, vĕd numai o parte a sórelui acoperită, şi carî sunt afară de umbră vĕd sórele în lumina lui întrégă, ca şi când nu s'ar fi întêmplat nimic. Câte-odată, când e luna mai departe de pământ, se arată mai mică şi, décă se întêmplă atuncî întunecime de sóre, nu e luna în stare a-i acoperi faţa de tot, ci marginile sórelui se vĕd ca un inel de lumină, atuncî e o întunecime *inclară*.

Intunecimea totală din 28 Maiŭ 1900 va începe la un loc în oceanul mare, care se află 117 gradurî şi 11 minute în vest de Greenwich şi are o lăţime geografică nordică de 17° 37 minute. In punctul acela chiar rĕsare sórele. De acolo se mişcă umbra lunei cătră rĕsărit, trecênd peste America centrală (Mexico) pe lângă oraşul New-Orleans şi părăsesce continentul american înainte de amédî. Umbra lunei continuă atuncî mişcarea ei peste oceanul atlantic şi nimeresce continentul european la Ovar, un oraş în Portugalia. Aicî are umbra lunei o lăţime de 74 chilometri. Dintre oraşele mai însemnate ale Spaniei, carî se vor afla în zona totalităţii, sunt: Placencia, Pvente del Arzobispo lângă Tejo, Argamasilla, Albacete şi Alicante.

De aicî trece umbra lunei peste marea Mediterană şi nimeresce teritoriul african la oraşul Algier, trece pe lângă Tripolis şi părăsesce pământul în jurul ruinelor de Teba în Egipet la apusul sórelui.

Totalitatea întunecimei va dura — după calculul astronomilor vienesî Dr. Palisa şi Dr. Bidschof, — în Ovar 1 minută şi 28 secunde, în Algir 1 minută şi 24 secunde, peste Oceanul atlantic cel mult 2 minute şi 14 secunde.

Pe la noi se va vedé întunecimea numai parţială şi anume, după calculul numiţilor astronomî, va fi fasa cea mai mare; în *Ungaria*, *Ardeal* şi *România* va fi acoperit ceva mai mult decât jumĕtate de sóre.

Inceputul întunecimei va fi în *Bănat* la 4 óre şi jumĕtate, sfîrşitul la 6 óre şi jumĕtate după amédî; în *Ardeal* va fi începutul la vr'o 4 óre şi 40 minute, sfîrşitul la 6 óre şi 40 m.; în *România*, începutul aprópe la 5 şi sfîrşitul la 7 óre după amédî; înţelegem timp local.

*

Din datele aceste se vede, că întunecimea sórelui în fiă-care loc pe pământ în alt moment de timp se vede. Intunecimea lunii însĕ se vede din tóte locurile pămêntescî, de unde în genere se póte vedé luna, adecă unde e asupra de orisont în acelaşî timp, când este luna în umbra pământului.

Intunecimile de sóre, cum am dis mai sus, numai atuncî se pot întêmpla, când este lună nouă, séu când se află luna chiar între sóre şi pământ, dér întunecimile lunei numai la luna plină, adecă când este pământul între sóre şi lună, şi luna trece prin umbra pământului.

Întunecimile de sóre se întêmplă în genere mai de multe-orî, decât cele de lună. În 18 anî se întîmplă 41 întunecimî de sóre, şi numai 29 de lună, şi totuşî se vĕd din acelaşî loc pe pământ, d. e. dintr'un oraş anumit, în acelaşî timp de trei-orî mai

rient e indicată precis religiunea părinţilor, acésta are sĕ fiă normativă chiar şi în casul când nupturientul declară, că aparţine altei confesiunĭ, fără a puté produce document de trecere religionară. Abatere dela acésta se póte face numai atuncĭ, când în estrasul matricular nu e notată religiunea părinţilor. In casul acesta are sĕ céră un document valid despre religiunea la care aparţine cel ce se căsĕtoresce.

Din dieta ungară.

Alaltăerĭ s'a ţinut ultima şedinţă în sesiunea a III a a dietei. Ea a fost reservată *petiţiunilor* şi *rĕspunsurilor* miniştrilor la interpelaţiunĭ. Mulţime de petiţiunĭ s'au dat contra falsificărilor de vin, contra urcării cvotei şi nu mai puţin de 33 petiţiunĭ în contra *beuturei de rachiu*. Cele mai multe din ele au fost date comisiunei de petiţii.

Numai asupra unei petiţiunĭ s'a desfăşurat o discuţiune mai mare. Adunarea municipală a comitatului *Comorn* a adresat camerei o petiţiune în cestiunea eliminării paragrafilor 7, 8 şi 9 din legea judicaturei curiale, paragrafĭ, ce se refer la legalisarea *cheltuelilor de cărăuşiă* şi la provederea alegĕtorilor cu *mâncare şi beutură la alegerĭ*. Raportorul comisiunei a propus, ca petiţiunea sĕ se pună la dosar din pricina greşelilor de formă.

Vorbitorul kossuthist Francisc *Thaly* luând cuvêntul, a criticat aspru paragrafii cestionaţĭ, ḑicĕnd, că ei sunt o pată de ruşine, find-că permit beutura şi cheltuelile de cărăuşiă, lucru, ce se opune spiritului legii, şi care în sine luat este ilegal. Dreptul electoral, ḑise, e cel mai sfânt drept, şi décă cetăţenii nu-l esercieză din patriotism, atuncĭ nu sunt vrednicĭ de el. Nu este permis, ca alegĕtorii sĕ fiă împinşĭ spre corupţiune, şi din potrivă, astfel de legĭ trebue şterse.

Ministru-preşedinte *Szell* rĕspunde, că până când legea nu se va esecuta odată, el nu e amicul modificărilor. Stabilirea cheltuelilor cu cărăuşia le-a nimicit în mai multe locurĭ şi a luat mĕsurĭ, ca taxele de cărăuşiă sĕ se stabilésca conform raporturilor din cutare ţinut.

Urmeză rĕspunsurile miniştrilor la *interpelaţiunĭ*. Ministru *Szell* rĕspunde la interpelaţia în afacerea *miseriei din Ugocia* ḑicĕnd, că ea a urmat din pricina recoltei slabe. S'au dat însĕ ajutóre ţĕranilor în formă de diurne pentru lucrările la drumurĭ. — Tot ministrul *Szell* a rĕspuns la interpelaţia lui *Major* cu privire la negligiarea limbei maghiare din partea ataşaţilor dela consulate. Ministru ḑise, că pe viitor nu se vor mai ivi astfel de neajunsurĭ, deórece în şcóla consulară se cresc acum fórte mulţĭ elevĭ, încât pe viitor se vor aplica numai funcţionarĭ, carĭ cunosc limba maghiară.

In fine ministrul de justiţiă *Plosz* rĕspunde la interpelaţia lui *Zmeskal* în afacerea omorului din Nameszto, despre care am vorbit la timpul sĕu. Plosz declară, că aicĭ nu póte fi vorba de omor ritual.

După tóte acestea şedinţa s'a ridicat şi cu ḑiua de ierĭ s'a deschis a patra sesiune a dietei.

Conflictul turco-american.

Intre Turcia şi Statele-Unite nordamericane a isbucnit un conflict acut, pentru o datoriă de 90,000 dolarĭ. Istoricul afacerei este pe scurt urmĕtorul: Inainte cu vre-o câţĭ-va anĭ başibozucii turcĭ au pustiit misiunile americane cu ocasia turburărilor din Armenia. Pentru brutalităţile comise de başibozucĭ, Statele-Unite au cerut o compensaţiune de 90,000 dolarĭ. Turcia a promis de atuncĭ şi până adĭ, că va restitui pagubele, ea însĕ nu şi-a împlinit promisiunea. Acum Statele-Unite ameninţă cu ruperea relaţiilor diplomatice faţă de Turcia, décă acésta nu va face destul obligamentelor luate asupră-şĭ. Pórta otomană s'a spăriat şi a promis din nou, că'şĭ va face datoria.

Cu tóte promisiunile, ce le-a făcut Pórta otomană, lucrurile au ajuns într'un stadiu fórte complicat din causă, că guvernul din Constantinopol observă în afacerea acésta o atitudine schimbăciósă. Intr'aceea guvernul din Washington urgitéză tot cu mai mare rigóre împlinirea pretensiunilor lui, şi décă resultatul nu va fi corespunḑĕtor nicĭ acum, relaţiile diplomatice şi amicale dintre Statele-Unite şi Turcia se vor rupe.

„Tribuna" din New-York vorbesce chiar de posibilitatea, ca Statele-Unite sĕ ocupe milităresce *Smirna* şi va soi sĕ atingă şi alte córde înafară de ameninţările góle. Aceeaşĭ fóiă semioficiósă ḑice, că décă Turcia nu este în stare a plăti o sumă atât de bagatelă, mai bine sĕ renunţe atuncĭ la posiţia ei de mare putere şi celelalte state europene nu vor ridica proteste, décă *Statele-Unite vor urgita cu tunurile realisarea pretensiunilor*, ce le are faţă de Turcia.

Telegramele oficióse din Constantinopol fac a-se spera, că conflictul nu va avé totuşĭ urmărĭ mai seriόse, deóre-ce Pórta îşĭ va da tóte silinţele sĕ mulţumĕscă *pe cât îi este posibil* pretensiunile guvernului din Washington. Dér cu tóte asigurările de felul acesta, se accentuéză din partea celor introduşĭ în tainele conflictului, că va trece încă mult timp până când Pórta va da sumele reclamate de America. Aşa fiind, tragi-comedia turco-americană va avé încă de aicĭ înainte scene destul de supĕrăciόse pentru „omul bolnav", care, ajuns la neputinţă, nu póte rĕsbi cu datoriile, ce le are asupră-şĭ.

SCIRILE ḐILEI.

— 14 (27) Aprilie.

Sĕrbarea Pascilor în Sibiiu. După un raport al „Tel. Rom." învierea Domnului s'a serbat în biserica parochială din Sibiiu-Cetate cu o pompă deosebită. A pontificat la serviciul divin însuşĭ I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Meţianu cu mare asistenţă. După liturgie I. P. S. Sa a ţinut o pastorală instructivă. Atât în ḑiua primă, cât şi a doua ḑi de Pascĭ cântările la liturgiă le-a esecutat corul mixt înfiinţat numai de curênd de d-l profesor Timotei *Popovicĭ*. După încheierea serviciului divin lamura inteligenţei sibiiene s'a presentat, sub conducerea Prea Cuvioşiei sale archimandritul şi vicarul archiepiscopesc Dr. Il. Puşcariu, la I. P. S. Sa d-l Metropolit pentru a-l felicita. La urările, ce i-s'au adus, Metropolitul rĕspunse mulţumind prin câte-va cuvinte şi esprimând dorinţa, ca „ḑilele acestea de sĕrbătóre sĕ fiă simbolul învierii nóstre spre o nouă şi rodnică activitate".

Urcarea soldei ofiţerilor. Ministeriul de rĕsboiu a dat o ordonanţă în care dispune, ca solda ofiţerilor şi competinţele dela 1 Ianuarie încóce la salar, sĕ se plătéscă de aci înainte regulat pe basa nouei legĭ.

„Maghiarisare de nume cu permisiunea regelui." Sub titlul acesta cetim în „Egyetertes" şi în alte foi maghiare, că fabricantului şi proprietarului de pĕmênt *Brüll* Ödön de Domonyi „i-a permis regele" sĕ-şĭ schimbe numele familiar el şi copiiĭ sĕi minorĭ, din Brüll în *Domony*, putênd sĕ pórte în acelaşĭ timpul şi predicatul de *Domonyi*. Va sĕ ḑică din Brüll de Domony s'a făcut „Domonyi de Domony". Imbrăcat astfel în nume cu accent maghiar crede, că lumea nu va mai cunósce, că „noul nemeş" este tot vechiul Brüll. Aşa se câştigă „meritele" patriotice în ţéra ungurĕscă.

Rapiţa. Scirile despre mersul agriculturei în România sunt din cele mai favorabile. Rapiţa, care la inceputul primăverei se credea, că va da o scădere de 75 la sută, lasă acum sĕ se vadă, că nu va avé decât o scădere de 25 la sută. In portul Brăilei au sosit de câte-va ḑile doi comercianţĭ francesĭ, carĭ fac ḑilnic marĭ cumpĕrăturĭ de rapiţă. Se caută mult colza şi naveta, lichidabile pentru Iunie şi Iulie a. c. Vagonul de colza se plătesce cu 2.100 lei şi navet 1.950.

Bancnote nouĕ. In atelierul de artă al tipografiei băncii austro-ungare deja se tipăresc bancnotele în valuta de corόne. In anul acesta se tipăresc bancnote de 10, 20 şi 50 corόne, ér în viitor se vor tipări de câte 100, 500 şi 1000 corόne. Intenţiunea băncei este, ca bancnotele şi în privinţa colorei sĕ se deosebéscă unele de altele. Aşa cele de câte 10 cor. vor fi violete, cele de 20 roşii, cele de 50 albastre cele de 100 verḑĭ, de 500 vor avé colóre sură deschisă, ér cele de 1000 brunetedeschise. Mărimea bancnotelor va sta în proporţiune cu mărimea valorei.

Noul anuar al Universităţii din Iaşĭ. Anuarul acesta apărut de curênd, se deosebesce de publicaţiile similare anteriόre prin faptul, că în el se oglindesce tótă activitatea culturală a acelei Universităţĭ. Rectorul actual d-l Xenopol, a avut nimerita ideiă de-a espune lucrările tuturor profesorilor în afară de cursurĭ. Din 10 profesorĭ la drept, 3 au publicat 9 lucrărĭ sciinţifice marĭ şi micĭ. Din 10 profesorĭ la facultatea de litere 6 au publicat 25 scrierĭ. Din 12 profesorĭ dela facultatea de sciinţe 8 au publicat séu au studiat 17 cestiunĭ sciinţifice şi din 15 profesorĭ dela facultatea de medicină 11 au publicat 93 de studii séu observaţiunĭ medicale. Inafară de acésta societăţile universitare: „Solidaritatea", „Carmen Sylva" şi „Societatea Universitară română" au ţinut o seriă de conferenţe, între carĭ mai multe în contra alcoolismului. Inafară de acéstă materiă nouă anuarul mai conţine cronica anului, lista corpului didactic şi cea a studenţilor în numĕr de 548 din carĭ 458 Românĭ şi 90 Evrei.

Maneyrele armatei române. In privinţa manevrelor armatei române din anul acesta, până acum e hotărît ca — pentru motive de economiă — sĕ nu se facă decât concentrărĭ pe corpurĭ. Numai un singur corp de armată va face manevre mai marĭ.

Reuniunea română de musică din Sibiiu îşĭ va aranja concertul în séra de Dumineca Tomii (16/29 Aprilie a. c.) în sala dela Musikverein. Inceputul la 8 óre séra. Programul e urmĕtorul: 1) „*Concert bisericesc*", pentru cor mixt, de G. Musicescu. 2) *a)* „*Eu sunt o salamandră*", cor din Hafis de F. Gernsheim; *b) Copilă tinerică*, de G. Dima. 3) *a) Corul marinarilor*, din „Othelo", act II-lea, de G. Verdi; *b) Primăvara*, cor mixt de T. Popovicĭ 4) *Brumărelul*, baladă poporală pentru cor mixt cu soli şi acomp. de pian, de I. Mureşianu. — Biletele se dau în sala dela Musikverein Dumineca 16/29 Aprilie dela 11 óre a. m. — 1 óră d. a.

Un catolic filosemit. Din Coblenz se telegrafiză, că un cetăţén catolic de acolo a lăsat după mórtea sa o avere în valóre de 50,000 mărcĭ, cu scop ca Jidanii de acolo sĕ-şĭ edifice o sinagogă.

---

multe întuncimĭ de lună, decât de sóre; aşa că în fiă-care loc în doĭ anĭ numai o întunecime parţială şi numai în 200 de anĭ o întunecime totală de sóre se póte vedé. Acestea se întêmplă tot după un termin de 18 anĭ şi 11 ḑile, însĕ numai în rare locurĭ pe pĕmênt se pot vedé.

Scirea cea mai veche, ce a străbătut la noi despre întunecimĭ de sóre este despre aceea dela anul 2550 înainte de Christos, care, după cum vestesc sfintele scripturĭ chinese, au calculat'o astronomii *Ho* şi *Hi fals*, şi pentru aceea au fost amêndoi pedepsiţĭ cu mórte. Cu câtă asprime i-a pedepsit împĕratul chines din timpul acela pe sĕrmanii astronomĭ „greşitorĭ"!

Intunecimea totală a sórelui, cea mai apróпe, care se va vedé în Viena, va fi în Viena la 11 August 1999. Deja suntem sigurĭ, că acésta se va întêmpla esact la timpul sĕu, şi nu ne temem, că astronómii pentru neesectitate vor fi pedepsiţĭ.

Prin uşurinţa, cu care se póte acuma în tótă lumea călĕtori, vor pleca mulţĭ ómenĭ din Europa nordică, carĭ se intereséză de un aşa important fenomen, sciind, că în anul 1999 nu vor mai avé fericirea ca sĕ privéscă lumina sórelui, mulţĭ vor pleca în luna lui Maiŭ cătră Spania şi Portugalia, ca sĕ vadă şi ei întunecimea totală de sóre din 28 Maiŭ 1900.

Pentru recunóscerea modului cum este făcut şi constituit sórele, observaţiunea întunecimilor totale de sóre e de mare importanţă. Deja scim, că la întunecimea totală de sóre luna acopere sórele de tot, şi noi vedem în locul sórelui un disc (rotocol) negru. Pe lângă róta negră (luna) vedem douĕ apariţiunĭ de căpetenia: o lucire de lumină albă ca argintul, şi prin ea o mulţime de raze, strălucitóre ca fulgerul de aur, unele mai lungĭ altele mai scurte, în total ca o gloriă pe lângă capul sfinţilor. Acésta se numesce „*Coróna*". A doua apariţiune sunt aşa numitele „*Protuberanţe*", ce se arată ca nisce valurĭ roşii séu galbine, séu ca flacărĭ de foc în diferite forme la marginea discului negru.

Despre firea „*Corónei*" au credut astronomii după întunecimea din anul 1842, că e atmosfera sórelui, déră despre natura *protuberanţelor* mai târḑiu, la întunecimea din anul 1851, ce s'a vĕḑut în Spania, s'a constatat, că sunt flacărĭ de gazurĭ aprinse, de multe-orĭ ca de natură esplosivă, aceste flacărĭ se ridică în scurt timp la o înălţime enormă dela suprafaţa sórelui. Cea mai mare înălţime a constatat'o astronomul Young într'o depărtare de 563,000 de chilometri mai mare decât dela pĕmênt până la lună. Şi aceeaşĭ protuberanţă, séu flacără a crescut atâta de mare într'un timp de 2 óre; după aceea a'a rupt în mai multe părţĭ, carĭ s'au pălit repede şi au dispărut.

Inainte cu vre-o câţĭ-va anĭ a aflat francesul Janssen şi englesul Lockyer, independent unul de altul, o metodă, prin care se pot observa protuberanţele sórelui tot-déuna şi fără întunecime de sóre. Aceste observărĭ se fac cu spectroscopul. Ba şi mai mult! Profesorul Halle a inventat o metodă, prin care se pot fotografia tóte protuberanţele sórelui în puţine secunde.

*

Cu ocasiunea acésta îmĭ permit a atrage atenţiunea Preoţilor şi Dascălilor românĭ sĕ folosĕscă întêmplarea arătărei (fenomenului), ce va fi în 28 Maiŭ st. n. spre luminarea şcolarilor despre causa şi natura apariţiunei acesteia, ca sĕ nu rĕmână în credinţa deşĕrtă, cum se arată în urmatórele casurĭ:

În India şi astăḑĭ e lăţită credinţa deşĕrtă, că la o întunecime de lună un balaur rĕu îşĭ lăţesce aripile sale peste luna, ca sĕ-o tragă jos de pe ceriŭ. Locuitorii de lângă ţĕrmul apusean al Africei îşĭ închipuesc, că la întunecimĭ o mâţă (pisică) négră îşĭ pune laba ei pe luna séu pe sóre.

Călugării din Siam ḑic, că astronomii europenĭ sciu fórte bine, când îi vine fómea unui şerpe periculos, care la întunecimĭ vré sĕ mănânce luna séu sórele, şi — veḑĭ! — ei din pofta de mâncare a smeului sciu aşa de bine sĕ prorocéscă când se vor întêmpla întunecimĭ de sóre şi de lună şi cât vor dura.

Grecii vechĭ, pe lângă tótă cultura lor înaltă, mult timp au credut, că fermecătorii rĕutăcioşĭ farmecă luna, o trag la pĕmênt de pe ceriŭ şi mânjesc cu spuma lunei plante şi vite, ca sĕ le otrăvéscă.

Dér sĕ nu rîdem de popóre străvechĭ şi de cele lipsite de tótă cultura; căcĭ şi în timpul fórte apropiat de noi, ca de esemplu după întunecimea de sóre din 12 Maiŭ 1706, care a fost una dintre cele mai însemnate între cele cunoscute omenimei, chiar ómenĭ învĕţaţĭ îşĭ adunau capetele şi se sfătuiau cum sĕ se apere de negurile veninóse, ce le produc întunecimile; sĕ acopere fântânile şi sĕ închidă vitele în grajd.

La poporul nostru şi astăḑĭ esistă credinţa rĕtăcită, că vĕrcolacii mănâncă luna séu sórele.

—SU.

Ligă pentru combaterea tuberculosei. Societatea sciințelor medicale din Bucurescĭ a luat inițiativa de a înființa o ligă pentru combaterea tuberculosei. Direcția sanitară s'a angajat și ea, ca sĕ dea tot ajutorul posibil pentru combaterea fu nestei bóle. Prima mĕsură a direcției sanitare în acea privință e o circulară dată medicilor din funcțiunile publice, prin care îĭ învită sĕ ia mĕsurĭ, ca în tóte localurile publice sĕ fiă așeḑate scuipătorĭ, ér publicul sĕ fiă obligat a nu mai scuipa pe scândurĭ. Se scie, că propagarea tuberculosei se face prin respirarea bacciliilor proveniți din evaporarea scuipatului tuberculoșilor; disposiția direcției sanitare e decĭ de mare importanță pentru salubritatea publică.

Principele de Orlean și Englesii. Soirea, că Filip, principele de Orlean, ar fi felicitat printr'o epistolă pe desenatorul fóiei umoristice francese „Rire“ din incidentul unor caricaturĭ despre regina Angliei, a rĕsbătut prin tótă lumea. La timpul sĕu principele a desmințit acea scire, însĕ desenatorul a combătut desmințirea, din care causă principele de Orlean a avut marĭ neplăcerĭ, și în sfîrșit a trebuit sĕ părăséscă orașul Londra. Ḑilele acestea s'a lățit vestea, că trei cluburĭ englese au eschis din sînul lor pe principe din causa afacerei cu desenatorul și din causă, că guvernul italian i-a respins cererea de a-se puté stabili în Turin. Principele de Orlean se află acum în Fiume, de unde se scrie următórele: Soirea, că pe Filip de Orlean voesc sĕ-l eschidă din trei cluburĭ englese pentru o scrisóre, ce se presupune a-o fi scris desenatorului fóiei umoristice „Rire“, nu se adeveresce. Cluburile amintite n'au de gând a-l trage larĕspundere pe principe. Guvernul italian încă n'a putut da un rĕspuns, deórece principele nicĭ n'a cerut voia lui de a-se stabili în Italia.

Congresul ḑiariștilor slavĭ, care anul trecut sĕ ținuse în Cracovia, a fost luat hotărîrea, ca anul curent sĕ se întrunéscă în *Agram*. Deputatul croat H. *Mazzura*, a fost ḑilele trecute la banul Croației și l'a întrebat, décă va concede, ca și *ḑiariștii austriacĭ* sĕ ia parte la congres, care nu se ocupă decât cu afacerĭ ḑiaristice și nu urmăresce scopurĭ politice. Banul Khuen-Hedervary a declarat la acésta, că în actualele împrejurărĭ nu află, că s'ar uni cu interesele țĕrii ținerea congresului, din care causă *va oprĭ întrunirea lui în Agram.* Acum se crede, că congresul se va ținé pe teritoriu austriac, probabil în Spalato.

Armenĭ trecuțĭ la islamism. In vilajetul Vani din Turcia *400 de Armenĭ au trecut la islamism* din causă, se ḑice, ca sĕ scape de abusurile, ce se comit cu ocasia încassărilor contribuției.

Două crime s'au comis sĕptĕmâna trecută în Bucurescĭ. Una în dosul casarmei dela Cotrocenĭ. Olteanul George Donu, ḑis și Buzatu, vĕnḑĕtor de mei, a fost ucis de un prieten al sĕu, anume Mitran Boloagă. Motivul crimei a fost furtul; asasinul scie, că prietenul sĕu avé cincĭ-ḑecĭ de lei asupră i; el l'a pândit și după-ce l'a ucis, i-a luat banii. Poliția a prins pe ucigaș și l'a arestat, ér cadavrul victimei a fost ridicat și transportat la morgă. — O altă crimă a fost comisă în șoséua Vitanului lângă cârciuma cu Nr. 52. Flașnetarul Zamfir Aleau Filip, din str. Barbă Rasă Nr. 20, a ucis prin loviturĭ de cuțit pe flașnetarul Nicolae Paradicĭ din aceeașĭ stradă. Motivul crimei a fost o neînțelegere ivită între ceĭ doi flașnetarĭ la împărțirea unui câștig. Criminalul după-ce a comis crima a dispărut; până acum încă nu i-s'a putut da de urmă, cu tóte cercetările poliției.

Rĕsboiul din Africa sudică.

Spre sud-ost dela Bloemfontein, pe tótă întinderea acelei regiunĭ din statul Oranje, se dau lupte înverșunate între Burĭ și Englesĭ. Roberts șĭ-a trimis mai mult de jumĕtate din armata sa sĕ libereze Wepener și sĕ taie, cum am arătat, linia de retragere a Burilor spre nord, pentru-ca apoi sĕ înainteze spre frontiera republicei Transvaal. Trupele englese operéză în cincĭ colóne: generalul *Brabant*, care venise din Natal, înaintéză cu brigada lui Hart de cătră Sud spre Wepener cu 6000 de ómenĭ; generalul *Rundle* stă lângă Dewetsdorp cu 8000; infanteria călĕréță a lui *Hamilton* și trupa lui *Coleville*, care stă lângă instalațiunile conductului de apă dela Bloemfontein, cu 13,000 de ómenĭ; în fine lângă Glen stau 2500 de ómenĭ, ca sĕ apere podul de peste riul Modder.

Cu forțele aceste au sĕ se mĕsure Burii în cel mai apropiat viitor. Foile englese se bucură de pe acum de planul acesta al lui Roberts, sperând, că prin nouĕle operațiunĭ va strîmtora pe Burĭ și-i va împresura. Sunt însĕ și ḑiare englese, carĭ nu vĕd lucrurile în colorĭ atât de trandafirii, fiind-că partea acéstă din statul Oranje este muntósă și fórte acomodată pentru apĕrare. Cumcă Burii n'au de gând a da îndĕrĕt, se vede clar din faptul, că tóte trupele englese câte au fost trimise spre isgonirea lor din regiunea dela Wepener, au pățit'o mai mult séu mai puțin rĕu, au fost respinse și slăbite.

Fórte ușor póte sĕ se întêmple dér, ca nicĭ planul acesta al lui Roberts se nu succédă și totul sĕ se reducă la o împrăsciare fără de folos a forțelor lui.

*

Din scirile telegrafice din urmă, tóte din isvor engles, cu greu póte sĕ-șĭ facă cine-va o icónă clară asupra situațiunei adevĕrate. Este drept, că lord *Roberts* trimite aprópe ḑilnic raporturĭ telegrafice din Bloemfontein asupra mișcărilor de trupe, însĕ din rapórtele acestea, așa cum se dau publicității, nu se póte afla starea adevĕrată a lucrurilor. Este curios, că însușĭ Roberts spune, că Burii dela Wepener nu sunt mai mulțĭ de 4—5000. Cum vine dér, că ḑecile de mii de Englesĭ nu pot rĕsbi cu ei și cum sĕ se esplice hotărîrea mareșalului, în urma căreia a trimis înpotriva acestei neînsemnate forțe inimice apróp̆e 50,000 de ómenĭ?

*

D. Léon, inginer trimis de compania Creusot la Transvaal, a sosit în Marsilia în 24 Aprilie. El a fost interviewat de un ḑiarist, căruia i-a spus, că a fost rănit la ochiul stâng, pe când dirigia, la 12 Ianuarie, artileria la bombardarea orașului Kimberley.

D. Leon a adăogat, că Burii sunt artileriștĭ de primul rĕnd, ceea-ce esplică perderile enorme ale Englesilor, care sunt de 40 de mii de ómenĭ, pe când Burii n'au pierdut decât 6000, dintre carĭ numai 600 ucișĭ.

D. Léon crede, că Burii se vor multumĭ sĕ rĕmână în defensivă; vor părăsĭ chiar Pretoria, décă va fi nevoiă, pentru a-se retrage în munții inaccesibilĭ.

Décă Englesii declară anexarea, ei vor avé nevoiă de 150,000 ómenĭ, ca sĕ ocupe Transvaalul, dér fără a restabili pacea.

Clima e rea pentru europenĭ și pentru caii din Europa. Intervenția Europei se impune pentru a împiedeca măcelul unui mic popor eroic, a căruĭ marinimiă este așa, încât nicĭ nu va usa de represalii în contra portugesilor, carĭ au permis Englesilor sĕ debarce trupe la Beira.

Europa nu póte sĕ afle adevĕrul asupra celor ce se petrec în Africa, căcĭ Englesii interceptéză depeșile.

D-l Leon consideră pe generalul Botha, ca pe un comandant dibaciŭ, dér a declarat, că generalii englesĭ sunt „sub tot“.

*

Soldații rănițĭ englesĭ despre Burĭ.

Un redactor al ḑiarului parisian *„Le Journal“* a visitat Netley. Acesta e un spital militar engles, unde sunt îngrămădițĭ mai bine de două-ḑecĭ mii ómenĭ, în sălĭ întunecóse și mirosind a fenol. Dér afară de spitalul acesta mai e un orășel întreg, construit din lemn, în care stau acei din rănițĭ, ce n'au încăput în el. Căsuțele sunt tóte asemenea, tóte boite în verde-pal, cu strade în linii geometrice.

E teribilă, vederea ómenilor închișĭ la Netley, spune ḑiaristul parisian. Pe fețele acestor estropiațĭ, a acestor victime a rapacității unora trecea, din când în când, câte o umbră de durerósă meditare, pe care sĕrmanele sfărâmăturĭ omenescĭ o ascundeau în fundul consciinței. Pare că începe sĕ li-se arate nimicnicia urilor deșteptate în sufletul lor, goliciunea vorbelor pompóse, cu carĭ i-au îmbĕtat spre a-i împinge la măcel. Se face o lucrare încéată în creerul lor, o deșteptare nedorită și durerósă a conscienței.

Etă câte-va impresiunĭ ale acestor soldațĭ, carĭ au avut sĕ se lupte acolo, în Africa, cu Burii vitejĭ, ce vor rĕmâné în admirația, și în meditarea istoricului.

Esplicarea ochirei minunate a sud-africanilor, rănițĭi o făceau astfel. Intr'adevĕr, Burii trag admirabil. Când armele nu ating ținta, atuncĭ ceĭ ce le mânuesc sunt streinĭ, Germanĭ, Irlandesĭ séu Francesĭ, cele mai adese-orĭ. Dér în luptele în care tirul lor au făcut minunĭ, Burii își luaseră precauțiunĭ. Cunoscênd mai din vreme terenul, își mĕsuraseră locul: 1200 yardĭ, 1000 yardĭ etc. Un soldat engles spunea că a găsit petrile, cu carĭ formaseră linii pentru a indica spațiile.

Marele lor avantaj e, că cunosc fórte bine posițiile și sciu sĕ sape cu o ușurință uimitóre tranșee fórte adâncĭ, în care se ascund perfect. In interior, malul e săpat în formă de scară. Pentru a trage, ei se sue încetișor până la buza șanțului, ér când vréu sĕ se ascundă séu sĕ odihnéscă ei se întind în fund. La lupta din Colenso, crestaseră o colină întrégă cu astfel de tranșee suprapusă ca etagele unei case. Și din tóte isvorau salvele de odată.

Caii lor îi urméză ca nisce cățeĭ. De altminterĭ, talia acestor cai e mai mult scurtă. Burii pregătesc adăposturĭ anume, unde și-i așéḑă, și ei stau acolo fórte cuminte și docil. Acésta e de observat, căcĭ e sciut, că acei ai Englesilor, ca ai tuturor armatelor, când începe bombardarea și pocniturile puscelor, se înspăimântă, asvîrl, scapă décă nu sunt ținuțĭ din scurt. Ai Burilor din contră. Pare că omul póte sĕ șĭ comunice gândirea animalului. Caii lor sunt în apropiere și la nevoie, Burii încalecă și dispar, cu o repeziciune de fantazme.

Din acéstă causă, Englesii cel puțin „soldații“ aceștia, nu au bună opiniune despre Burĭ. Ei îi acusă că fug veșnic, fiind-că nu îndrăsnesc sĕ aștepte pe soldații Reginei la o luptă dréptă. (Se scie că Burii, de îndată ce simt că o posiție nu mai póte fi apărată, se retrag). De almintrerĭ, chiar rănițiĭ au observat că le lipsesc baionetele.

Un Irlandes, rănit grav, observă cu tristeță, că lupta acésta e mai durerósă și mai penibilă pentru englesĭ, din causă că între Burĭ se află și femei, carĭ se luptă de avalma. Lovirea posibilă a unei femei dă un caracter sĕlbatic și „puțin cavaleresc“ (!) soldaților Reginei Irlandei.

Mulțămită publică.

Cu ocasia seratei de dans aranjată de noi, sub patronagiul Dómnei *Virginia A. Vlaicu,* am avut următórele suprasolvirĭ:

Dela d-na Vlaicu 50 fl., d-l I. Săbădeanu 3 fl., d-l sublocotenent Richter 1 fl. 50 cr., d-na Mih. Stănescu 5 fl., d-na T. Stănescu 5 fl., d-l profesor Chelariu 2 fl., d-na Branisce 5 fl., d-na Dămian 3 fl., d-na Necșa 3 fl., N. N. 1 fl. 50., d-na Sfetea 3 fl. d-l G. de Iekim 6 fl., d-na Burduloiu 5 fl., d-l Anton Pușcariu 1 fl. 50, d-l advocat N. Garoiŭ, Zernești 1 fl. 50. pentru ceea ce se aduce mulțămită și pe acéstă cale.

In numele elevilor școlei comerciale sup. gr. ort. române din Brașov.

Comitetul aranjator.

ULTIME SCIRI.

Londra, 26 Aprilie. Scirĭ sosite din Oranje afirmă, că *liberarea orașelului Wepener este fapt îndeplinit.* Acesta însĕ se consideră numai ca o cestiune de a doua mână și toți se întrĕbă aici, décă încercările englese, ce tind la împresurarea lui *De Wett* vor succede orĭ nu. *Brabant va intra adĭ în Wepener,* ér generalul *Rundle* a ocupat cu divizia sa *Dewetsdorp.* Burii s'au retras 15 mile depărtare de Wepener, ér French stă la o depărtare de 20 mile.

Londra, 26 Aprilie. Din tabĕra Burilor dela *Dewetsdorp* i-se anunță agenției „Reuter“ cu data de 21 l. c., că Joi nóptea generalul *De Wett* a primit scire, că o trupă englesă se apropie de Dewetsdorp. Burii au plecat îndată sĕ surprindă pe Englesĭ și Vinerĭ au ajuns pe câmpul de luptă. Englesii au ocupat un kopje, pe care tinĕrul comandant Cronje nu-l ocupase la timp. Burii au bombardat până séra tabĕra englesă cu granate. Sâmbătă Englesii au trimis cavaleriă, ca sĕ încunjure pe Burĭ, la ceea-ce De Wett a trimis pe *Wessels* cu trei tunurĭ, ca sĕ oprĕscă pe inimic în cale. După un lung bombardament *Englesii s'au retras.* Englesii au avut pierderĭ însemnate.

Pretoria, 26 Aprilie. *Burii au reocupat Boshof,* de unde au alungat pe Methuen și au făcut pradă marĭ provisiunĭ și munițiĭ.

Lourenzo-Marqueze, 26 Aprilie. Martori ocularĭ spun, că Burii adună marĭ provisiunĭ în magaziile din Lydenburg, ceea-ce face sĕ se confirme presupunerea, că ei consideră ținutul muntos ca ultimă posiție de luptă. Burii fortifică împrejurimile Johannesburgului și Pretoriei. In turnătoria de metal din Johannesburg se lucréză ḑiua și nóptea cu mare zor. Se fabrică pe sĕptĕmână 700 de ghiulele.

Mafeking, 26 Aprilie. Burii s'au retras din regiunea Wepenerului cătră Ladybrand. Englesii nu i-au urmărit.

Kimberley, 26 Aprilie. Burii au tăbĕrât alaltăerĭ lângă *Windsortovn.*

Pretoria, 26 Aprilie. La arsenal s'a produs o mare esplosiune, care, apróp̆e l'a distrus. 10 lucrătorĭ au fost omorițĭ, 32 rănițĭ.

DIVERSE.

Duelul și biserica. Un cetitor al ḑiarului „Figaro“ a făcut întrebarea, că „medicul, care ia parte la duel, cade sub blăstĕmul bisericei, ca și duelanții și secundanții?“ — „Fără îndoiélă! — rĕspunse „Figaro“. Mai ales dela sinodul din Trident, biserica an de an se pórtă tot mai aspru față cu duelanții. Papa Piu al IX într'o bulă, Apostolicae Sedis, anatemiséză pe toți aceia, „carĭ provócă la duel séu primesc duelul și pe toți tovarășii, fiă aceia secundanțĭ, séu carĭ ajută duelanților, séu chiar și pe aceia, carĭ din curiositate sunt de față la duel, etc.“ In 28 Maiŭ 1884 Scaunul papal anatemiséză pe toți acei preoțĭ, carĭ ar da ungerea de pe urmă duelanților.

Londra și Parisul. Este interesantă asĕmĕnarea între populația acestor două orașe marĭ ale lumii. Londra are adĭ 4,487,717 locuitorĭ, Parisul numai 2,511,355. Coeficientul mortalității ar fi de 30% la miie, de fapt însĕ mortalitatea e de 17·7 la miie. Din 1887 până la 1896 au fost în Londra mai puține casurĭ de mórte, decât în Paris, Bruxella, Amsterdam, Berlin și Copenhaga; din 1896 încóce însĕ casurile de mórte în Londra s'au sporit așa de tare, încât Londra întrece chiar și pe Roma.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1848—49 de regretatul *Vasilie Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1849—49. Istorisirile cuprinse în acéstă carte sunt de cel mai mare interes istoric şi naţional, sunt scrise într'o limbă uşóră şi plăcută. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.)

„Povestea unei coróne de oţel“, opul mult dorit şi aşteptat al d-nului *G. Coşbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucurescĭ şi costă un leu şi 50 banĭ. E scrisă şi acéstă carte la înţelesul tuturor şi este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai póte despărţi de ea. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă, Scenele ce se descriu din râsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numĕróse portrete şi ilustraţiunĭ. Ea stă în legătură cu *„Rĕsboiul nostru pentru neatĕrnare“* scris tot de d-l G. Cosbuc, aşa că cine şi-a procurat pe acesta trebue sĕ şĭ procure şi *„Pvoestea unei coróne de oţel“*. Sperăm, că fruntaşii noştri, înţelegênd importanţa acestor scrierĭ, vor stărui din rĕsputerĭ a-le rĕspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărţĭ dela „Tipografia A. Mureşianu din Braşov“. „Rĕsboiul nostru pentru neatărnare“ coştă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea unei Coróne de oţel“ 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Din istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar şi întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina“, a apărut în editura „Deşteptării“ din Cernăuţĭ: *partea a doua*. Ea este scrisă tot atât de bine şi de uşor, ca şi partea întâiŭ, care a avut şi la noi mare trecere mai ales printre popor. Preţul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu acelaşĭ preţ se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureşianu“ şi esemplare din partea întâiŭ, adăugênd şi pentru acésta 5 cr. porto.

Zarandul şi munţii apusenĭ ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Romanii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi nemul lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Ţéra nóstră“. Descrierea părţilor Ardealului dela Mureş spre miadă-di şi valea Murĕşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga diaristică română Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Românul in sat şi la óste“ Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

Scrierĭ economice:

Pentru economii de vite este de nepreţuit folos marele şi valorosul op **Zootechnia** séu cultura generală şi specială a vitelor, de *Dr. George Maior*, profesor de agricultură la şcóla superióră din Bucurescĭ (Ferĕstrĕu). Deşi am anunţat încă de astă-tómnă apariţiunea acestui preţios op, el n'a străbătut până acum în părţile de dincóce de Carpaţi. Adĭ însĕ se găsesce în deposit la Tipografia „A. Mureşanu“ în Braşov şi se póte trimite imediat orĭ cui îl cere. *„Zootechnia“* este partea a treia din *„Manual de agricultură“* al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreţiat din partea întregei presse române şi premiat şi din partea Academiei Române. „Zootechnia“ cuprinde *779 pag. format mare 48* cu 225 figurĭ şi costă 8 coróne (cu posta recomandat 8 cor. 50 banĭ). Recomandăm economilor noştri de vite acéstă bogată scriere, până adĭ singură în felul sĕu în literatura română.

Tot dela Tipografia „A. Mureşianu“ se mai pot procura şi esemplare din *partea I* a Manualului: **Agrologia** séu „Agricultura generală“, 524 pag. à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 banĭ) — şi partea II, **„Fitotechnia“** séu cultura specială a plantelor cu 611 pag. şi 202 figurĭ. Preţul 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 banĭ).

„Cartea Plugarilor“ séu povestirĭ economice despre grădinărit, economia câmpului, crescerea vitelor“ etc. scrisă de *Ioan Georgescu*. Tractéză despre legumărit, gunoiŭ, lucrarea pămêntului, sĕmĕnăturĭ, vierit, pădurit, crescerea cailor, vitelor, gaiţelor etc. Un esemplar de 90 pag. costă 25 cr. (plus 3 cr. porto). Acéstă carte a eşit numai acum de sub tipar.

„Stupăritul“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începĕtorĭ şi pentru toţĭ iubitorii de acest ram al economiei, de *Constantin Dimian*, preot în Breţcu. O carte de 154 pag. format mare 8^0. Preţul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Insoţirile de credit împreunate cu însoţirĭ de consum, de vêndare, de viierĭ, de lăptarĭ etc. Indreptare practică pentru înfiinţarea şi conducerea de astfel de însoţirĭ, de F. W. Raiffeinssen. *Ediţiunea a V-a.* Trad. de *Dr. A. Brote.* Editura Reuniunei rom. de agricultură din comit. Sibiiului. Conţine 227 pag. şi costă 80 cr. (Cu posta 90 cr).

Cele mai de lipsă cunoscinţe despre ***Legea veterinară*** — o carte fórte necesară pentru economii de vite. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Conţine 134 pag format mare şi costă numai 30 cr. (cu posta 35 cr).

Cartea stuparilor sătenĭ de Romul *Simu*. Cu mai multe ilustraţiunĭ in text. Editura Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiului. Preţul 40 cr. trimis francat.

Grădina de legume, de *Ioan F. Negruţiu*, profesor în Blaşiŭ. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruţiu e de cel mai mare folos practic şi, pe cât scim, în literatura nóstră de dincóce e singura scriere mai bună în acéstă materiă. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

*

O carte de legĭ. „Amicul Poporului“ îndreptar în cause administrative şi judecătorescĭ *pentru poporul român* de *Titu Vuculescu*, pretor in Pecica maghiară. Cartea e întocmită la înţelesul ţĕranilor, aşa că din ea orĭ-ce plugar, orĭ-ce maestru, orĭ-ce om, care scie ceti, póte sĕ înţelégă lămurit, ce-i este după lege ertat sĕ facă şi ce nu; cum are sĕ-şĭ câştige anumite drepturĭ, la cine sĕ se îndrepte cu plângerea orĭ cu rugarea. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

*

O carte valorósă, scrisă de d-l *Ioan Popea*, profesor la şcólele române din Braşov. Cartea este întitulată: ***„Caractere morale***, esemple şi sentinţe culese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“. Acéstă carte, atât prin esteriorul sĕu elegant, cât şi prin cuprinsul sĕu bogat, de aprópe 400 pagine, este o adevĕrată podóbă în literatura nóstră. Atragem asupra ei atenţiunea tuturor Românilor iubitorĭ de carte; în ea cetitorul va găsi o comóră nespus de preţiósă de învĕţăturĭ, de mângăierĭ, de însufleţirĭ spre tot ce e moral, nobil şi frumos. Preţul 1 fl. 25 cr. (cu posta 1 fl. 35.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal. — Se află de vêndare la Tipografia „A. Mureşianu“, la librăria N. I. Ciurcu şi la librăria H. Zeidner în Braşov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 26 Aprilie 1900.

Renta ung. de aur 4%	117.—
Renta de coróne ung. 4%	92.70
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	121.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	99.70
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	118.20
Bonurĭ rurale ungare 4%	92.60
Bonurĭ rurale croate-slavone	93.75
Impr. ung. cu premii	164.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	193.50
Renta de argint austr.	98.60
Renta de hârtie austr.	98.40
Renta de aur austr.	118.—
Losurĭ din 1860.	136.25
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	125.50
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	740.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	733.75
Napoleondorĭ	19.26
Mărcĭ imperiale germane.	118.35
London vista.	242.80
Paris vista.	96.42½
Rente de coróne austr. 4%	98.40
Note italiene.	90.82½

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul pieţei Braşov.

Din 27 Aprilie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.94	Vênd.	19.—
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.86
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.16	Vênd.	19.22
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Sz. 9052—1899. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint tlkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a „Furnica“ fogarasi tak-pénztár végrehajtatónak Popa Jakab Nikolai végrehajtást szenvedő elleni 238 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a sárkányi kir. járásbiróság területén lévő Grid községben fekvő, a gridi 260. sz. tljkvben Popa Jakab Nikolai és neje tulajdonát képező A † alatt 1616 hrsz. ingatlanra 10 kor. 3413 hrsz. ingatlanra 12 kor., 5311 hrsz ingatlanra 24 kor., 5344 hrsz. 2 kor., 7012 hrsz ingatlanra 6 kor., 9932 hrsz. ingatlanra 36 kor., valamint a gridi 377 sz. tljkvben Boer Nicolai al. Bukur, Boeriu Jakob al. Bukur kk. Veneţianu Vuţia szül. Boeriu, Modorcsea Rafira született Boeriu, Boeriu Maria szül. Boeriu, özv. Boeriu Juon al. George, Popa George al. George, Boeriu Nicolai al. George, Dregiciu George al. George, Popa Nisca szül. Boeriu, Popa Bukura al. George, Boer Petru, Draghicsiu Lascu al. Tomi, Greblea Canditu al. Juon és Popa Nikolai al. Jakab tulajdonát képező A † 4866/1 hrsz. egész ingatlanra 310 kor. 4866/3 hrsz. egész ingatlanra 230 kor. és a 4866/29 hrsz. ingatlanból Popa Nicolai al. Jakabot megillető 1/15 rész-jutalékára 35 kor. 73 fillérben ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **1900 evi junius hó 5 ik napján délelött 9 órakor** Grid községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. törv. cz. 170-ik §-sa értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1900. évi január hó 18-án.

A kir. jbiróság mint telekönyvi hatóság

Császár

918.

A V I S.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reinoi ori şi când dela 1-ma şi 15 a fiă carei luni.

Domnii abonaţĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“